

Sygn. akt IV CSK 401/18

POSTANOWIENIE

Dnia 29 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku Gminy Miejskiej S.

przy uczestnictwie I. J.

o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 29 marca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 2 lutego 2018 r., sygn. akt XVI Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 1.350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wtedy może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wnioskodawca wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), któremu nadał formę pytania: czy czynnością zmierzającą bezpośrednio do realizacji roszczenia podjętą przed organem powołanym do rozpoznawania spraw, przerywającą bieg zasiedzenia jest złożenie wniosku o wznowienie postępowania administracyjnego przy wskazaniu wady określonej w art. 145 § 1 pkt 4 k.p.a., w sytuacji wszczęcia postępowania zakończonego decyzją ostateczną wobec osoby nieżyjącej i wydania tej decyzji wobec osoby nieżyjącej, w następstwie czego organ powołany do rozpoznania sprawy o wznowienie postępowania umorzył to postępowanie uznając, że wszczęcie postępowania wobec osoby nieżyjącej czyni to postępowanie nieistniejącym, a wydaną w tym postępowaniu decyzję - aktem nieistniejącym oraz że w stosunku do takiej decyzji nie ma potrzeby stwierdzania jej nieważności. Analogiczną wątpliwość skarżący sformułował w związku z czynnością złożenia wniosku o wznowienie postępowania administracyjnego z powołaniem się na wadę określoną w art. 145 § 1 pkt 4 k.p.a. po upływie pięciu lat od doręczenia decyzji administracyjnej przy uwzględnieniu treści art. 151 § 2 w zw. z art. 146 § 1 k.p.a.

Zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i przytoczeniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej, a ustalony w sprawie stan faktyczny pozwala na odniesienie się do niego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Skarżący nie spełnił powyższych wymagań w odniesieniu do sformułowanego zagadnienia. Trzeba dostrzec, że zdarzenia, których wystąpienie przerywa bieg terminu zasiedzenia zostały przez ustawodawcę scharakteryzowane w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Do ich istoty należy to, że mają stanowić akcję wymierzoną w posiadanie rzeczy przez osobę niebędącą właścicielem, a władającą nią jak właściciel. Ochrona prawna udzielana przez system prawny posiadaczowi wyzutemu z posiadania, niezależnie od tego, czy legitymuje się on tytułem prawnym do rzeczy, jest ograniczona w czasie, a to oznacza, że osoba, która utraciła posiadanie rzeczy ale także i tytuł prawny do niej, po upływie terminu określonego w art. 344 § 2 k.c. musi podjąć akcję wymierzoną w zakwestionowanie tytułu władającego nią, gdyż sama ochrona posesoryjna jej już nie przysługuje. Tytuł własności nieruchomości co do zasady podlega zakwestionowaniu w postępowaniu cywilnym, a towarzyszyć temu może także zażądanie wydania nieruchomości. Zgłoszenie tego rodzaju żądania niewątpliwie ma cechy działania, o jakim mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Systemowi prawnemu znane są jednak sytuacje, gdy o prawie do nieruchomości orzekają organy administracji publicznej w drodze decyzji. Jeżeli taki akt został wydany i z niego określony podmiot wywodzi swój tytuł do nieruchomości, to zwalczenie tego tytułu poprzedzające zgłoszenie wydania nieruchomości musi nastąpić na drodze administracyjnej, a to ze względu na podział kompetencji poszczególnych władz ustalony w Konstytucji i mający odzwierciedlenie w przepisach o dopuszczalności drogi sądowej. W takim przypadku wszczęcie

któregoś z nadzwyczajnych administracyjnych postępowań kontrolnych, w efekcie których może dojść do wzruszenia aktu administracyjnego będącego podstawą utraty prawa do nieruchomości przez jeden podmiot i jego nabycia przez inny, jest działaniem zmierzającym do odzyskania nie tylko tytułu prawnego, ale i władania nieruchomością. *In casu* tak samo należy ocenić sytuację, gdy w toku wznowionego postępowania administracyjnego okaże się, że decyzja, której ono dotyczy nie została doręczona jakimkolwiek podmiotowi, co czyni ją aktem pozornym. W takiej sytuacji nie sposób jest przy tym zastosować art. 151 § 2 w zw. z art. 146 § 1 k.p.a. przy poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie, jakim rozstrzygnięciem może zakończyć się wznowione postępowanie administracyjne. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawił argumentacji, która mogłaby poddawać w wątpliwość tego rodzaju założenie. Ustalenie, że decyzja rozstrzygająca o własności nieruchomości, której dotyczy żądanie wniosku była aktem pozornym zajęło organom administracji publicznej czas od 30 lipca 1991 r. do 30 listopada 2012 r., a po stwierdzeniu tej okoliczności uczestnik postępowania niezwłocznie wystąpił o uzgodnienie stanu prawnego nieruchomości z rzeczywistym stanem prawnym.

Potrzeba wykładni art. 172 w zw. z art. 336, art. 339, art. 340 i art. 7 k.c., na którą także wskazuje skarżąca (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) dotyczy kwestii, czy wejście w posiadanie nieruchomości przez Skarb Państwa na podstawie decyzji o przejściu nieruchomości na własność Skarbu Państwa a następnie wejście w posiadanie nieruchomości przez gminę na podstawie decyzji komunalizacyjnej, wskazuje na posiadanie samoistne i czy w takiej sytuacji mają zastosowanie domniemania z art. 339, art. 340 i art. 7 k.c., czy wejście w posiadanie nieruchomości w tych okolicznościach i wykonywanie przez te podmioty poszczególnych czynności wynikających z ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie wskazuje na czynności w ramach posiadania samoistnego i czy w takiej sytuacji mają zastosowanie domniemania z art. 339, art. 340 i art. 7 k.c.

Kazuistycznie sformułowany przez skarżącego problem wiąże się z oczekiwaniem przez niego, aby Sąd Najwyższy dokonał oceny okoliczności faktycznych sprawy zgodnie z jego stanowiskiem, ale nawet zaakceptowanie racji

skarżącego nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, skoro wniosek został oddalony w związku z uznaniem, że bieg terminu zasiedzenia nieruchomości został przerwany 14 sierpnia 1991 r. i mógł rozpocząć się na nowo dopiero od 19 grudnia 2012 r., a zatem nie mógł upłynąć termin z art. 172 § 1 k.c. bez względu na kwalifikację posiadania wykonywanego przez skarżącego.

Skarżący stwierdził także, że skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na zasadność wszystkich zarzutów naruszenia prawa materialnego i prawa procesowego, w tym i tych, których dotyczą zagadnienia prawne i potrzeba wykładni (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. W postanowieniu z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12 (nieopubl.), Sąd Najwyższy wyjaśnił ponadto, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia i do istnienia takiego związku między wytykanym uchybieniem, a wynikiem postępowania w sprawie powinien zmierzać skarżący. Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być jednak zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego wyroku nie potwierdza tezy wnioskodawcy o ewidentnej wadliwości zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań, zwłaszcza, że teza ta sformułowana została w odniesieniu do wykładni i stosowania tych samych przepisów prawa, na tle których skarżący sformułował zagadnienia prawne.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 5 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265), orzeczono jak w postanowieniu.

jw